

Crònica d'un home gris amb poder

En el transcurs d'una conversa amb un alt comandament militar, el president de la República italiana, Mariano De Santis (Toni Servillo), constata que aquells que han estat formats en la disciplina, l'ordre i la jerarquia sovint obliden fins a quin punt els sentiments poden provocar fractures profundes en la vida humana. Aquesta idea, aparentment anecdòtica, esdevé central per entendre l'estat emocional del personatge. A Itàlia, el President de la República té una funció protocol·lària: actua com una figura d'unitat amb funcions moderadores i com un garant de la constitucionalitat. La seva figura -actualment Sergio Mattarella- és minimitzada per la rellevància que té la figura de la Primera Ministre -actualment Giorgia Meloni.

Com a President de la República, Mariano De Santis viu reclòs en una autèntica gàbia daurada, envoltat de luxe, però també és presoner d'un seguit de limitacions. És presoner de les estances presidencials, del protocol, d'una seguretat constant que el vigila i el protegeix alhora, i fins i tot d'una quotidianitat controlada, entre elles la dieta estricta que li imposa la seva filla. Però, sobretot, és presoner de la seva pròpia identitat. De Santis és un intel·lectual rigorós, un jurista que ha dedicat la vida a buscar la veritat a través del dret i la raó. Pocs mesos abans de la seva jubilació, i amb el record persistent de la seva esposa morta, De Santis comença a qüestionar els fonaments sobre els quals ha construït la seva existència. Descobreix que la veritat no és un bloc monolític, sinó un territori ple de matisos, condicionat pels punts de vista, per les circumstàncies i per les emocions. Més enllà del dubte —que havia estat sempre la seva eina de treball—, hi ha realitats que escapen a qualsevol sistema racional.

En aquest context de crisi íntima, la pel·lícula de Sorrentino fa que sobre la seva taula hi hagi dues peticions d'indult. Dues històries que, malgrat ser diferents, dialoguen entre elles de manera inquietant. En primer lloc, ha de resoldre el cas d'una dona que va matar el seu marit acusat de maltractador i, en segon lloc, ha de decidir sobre el futur d'un home que va posar fi a la vida de la seva esposa malalta d'Alzheimer. Ambdues situacions confronten directament el president amb una decisió clau, com és la signatura de la llei sobre l'eutanàsia que ha de regular abans de deixar el càrrec. A partir d'aquests dos eixos dramàtics, el debat legal es transforma en un dilema moral profund, gairebé existencial.

Paolo Sorrentino manté al llarg de la pel·lícula un to clarament crepuscular, gairebé elegíac. No es tracta d'un retrat polític convencional ni d'una anàlisi de les institucions italianes, com d'una exploració del desconcert d'un home davant un món que ja no comprèn. Sabem

LA GRAZIA

País: Itàlia, 2025

Direcció i guió:

Paolo Sorrentino

Intèrprets: Toni Servillo,

Anna Ferzetti, Orlando

Cinque, Milvia Marigliano

Gènere: Drama, comèdia

Durada: 133 min

Idioma: Itàlia

Subtítols: Castellà

No recomanada per a menors de 12 anys

que De Santis va ser un magistrat sever, fidel als seus llibres de dret penal, amb simpaties per la democràcia cristiana, i que durant el seu mandat ha mantingut una posició aparentment discreta. La seva vida política ha estat marcada per una grisor que, en realitat, pot amagar pors, dubtes i fins i tot una certa covardia moral.

Com és habitual en el cinema de Sorrentino, aquest to contingut es veu interromput per esclats visuals i moments de gran càrrega simbòlica. Hi ha una clara voluntat d'allargar les escenes, de recrear-se en les imatges i de construir metàfores que, tot i la seva brillantor formal, poden resultar excessives o fins i tot barroques. Com és sabut, aquesta tensió entre la contenció emocional i l'excés estètic és una de les marques d'autor del director. Tanmateix, *La Grazia* suposa una certa ruptura dins la seva trajectòria. Si bé Sorrentino ha estat sovint acusat per part de la crítica de representar una certa buidor postmoderna i un cinema massa pendent de si mateix, aquí trobem una obra més madura, més honesta i emocionalment compromesa. És una pel·lícula sensible i valenta, capaç de construir personatges complexos i d'oferir moments de gran intensitat dramàtica.

En el fons, *La Grazia* és una pel·lícula sobre el perdó —no només en el sentit jurídic de l'indult, sinó també en un sentit més profund i humà. Sorrentino parla del perdó cap als altres i cap a un mateix. I és precisament per això que, en arribar al final, emergeix de manera inevitable una gran pregunta que transcendeix la pantalla: fins a quin punt som capaços de jutjar els actes dels altres quan la vida mateixa es mou en una zona grisa, plena de contradiccions i d'incerteses?

Àngel Quintana

Col·lectiu de la crítica cinematogràfica de Girona